

SRBIJA: ZELENO SVETLO EVROPSKE UNIJE BEOGRADU UCVRSTICE KLIMAVU VLADU

Ako Brisel dâ zeleno svetlo Beogradu za pregovore o clanstvu u Evropskoj Uniji, to ce predstavljati podstrek za vladu i razoruzace veci deo opozicije.

Sve realnija mogucnost da ce Beograd uskoro otpoceti proces integracije sa Evropskom unijom mogao bi da konacno stabilizuje krhku srpsku vladu premijera Vojislava Kostunice.

Na sastanku sa srpskim predsednikom Borisom Tadicem u Briselu, 21. marta, evropski komesar za prosirenje EU, Oli Ren, izjavio je kako je Evropska unija spremna da nastavi proces evropske integracije Srbije i Crne Gore, SCG.

Ren je jos rekao da ce studija o izvodljivosti za prijem Srbije i Crne Gore u Evropsku uniju biti dovrшена do kraja meseca i predata Evropskoj komisiji 12. aprila.

Ako odgovor bude pozitivan, Srbija i Crna Gora ce biti u mogucnosti da zapocnu pregovore o Sporazumu o stabilizaciji i asocijaciji, SAA, koji predstavlja prvi korak ka clanstvu u Evropskoj uniji.

Istovremeno, Ren je rekao da na Beogradu ostaje da ispuni poslednji uslov pre dobijanja pozitivnog odgovora i da do 31. marta posalje u Hag policijskog generala Sretena Lukica i bivseg nacenika Generalstaba VJ Nebojsu Pavkovica.

Pavkovicеvo izrucenje trazi Haski tribunal jer je komandovao srpskim snagama na Kosovu za vreme sukoba 1998. i 1999. godine.

Srbiji je receno da se u studiji o izvodljivosti nece naci pozitivna ocena o mogucnosti prikljucenja Evropskoj uniji ukoliko se prethodno ne obave ova hapsenja.

Analiticari u Beogradu smatraju da bi vlada do kraja marta mogla da isporuci Pavkovica i Lukica jer Kostunicin kabinet nece zeleti da odustane od puta koji vodi ka pozitivnoj oceni u studiji o izvodljivosti za Srbiju i Crnu Goru.

To je potvrdio i sam srpski premijer Vojislav Kostunica rekavsi za IWPR da su evropske integracije cilj koji Beograd ne zeli da propusti i da ce 31. marta u saradnji sa Hagom "biti jos znacajnih napredaka". Potom je dodao: "Mislim da ce se stvari resiti i da cemo ispuniti taj uslov koji se zove znacajan napredak u saradnji".

Ovo je znacajan pomak u odnosu na ranije odbijanje Kostunice da saradjuje sa Medjunarodnim tribunalom za ratne zlocine u Hagu. Do nedavno, njegovi planovi za dobrovoljnu predaju haskih optuzenika nisu bili posebno uspesni.

Upravo zbog toga je srpska vlada dobila negativne ocene jos u novembru proste godine, u izvestaju koji je Savetu bezbednosti Ujedinjenih nacija predala Karla del Ponte, glavni tuzilac Haskog tribunala. Ona je rekla da Srbija i Crna Gora ne saradjuju u dovoljnoj meri.

Usled toga dovedena je u pitanje evropska integracija Srbije i Crne Gore, s obzirom na to da je saradnja sa Haskim tribunalom jedan od kljucnih uslova.

Suocen s narastajucim pritiscima medjunarodne zajednice kao i iz krugova unutar same vlade, Kostunica je intenzivirao svoje napore da nagovori optuzenike na dobrovoljnu predaju.

Od prosle jeseni, devet drzavljana Srbije i bosanskih Srba se dobrovoljno predalo Hagu, a proslog vikenda se predao i Vinko Pandurevic, koji je komandovao trupama bosanskih Srba u srebrenickoj enklavi za vreme rata u Bosni.

Pozitivna ocena u studiji o izvodljivosti znacila bi da bi Kostunicina manjinska vlada mogla da se ucvrsti i, cak, opstane do kraja godine iako joj analiticari u martu prosle godine, kada je formirana, nisu davali vise od nekoliko meseci.

Nagovorivsi ljude na dobrovoljnu predaju Haskom tribunalu, Kostunica je uspeo da otkloni snazne pritiske medjunarodne zajednice na vladu. Istovremeno je uspeo da izbegne podrivanje njegove politicke pozicije na domacem planu zbog nepopularnih izrucenja haskih optuzenika.

Uprkos niskom rejtingu njegove vlade, Kostunici je poslo za rukom da spreči izglasavanje nepoverenja vladi od strane dve najjace srpske stranke koje su obe u opoziciji – desnicarske Srpske radikalne stranke, SRS, i prozapadne Demokratske stranke, DS, predsednika Srbije Borisa Tadicu.

Usled medjusobne netrpeljivosti, ove dve stranke ne mogu da se dogovore oko rusenja vlade.

"Tesko je ocekivati da ce njenu sudbinu presuditi istovremeno glasanje protiv vlade demokrata i radikala", tvrdi analiticar Zoran Stojiljkovic sa Fakulteta politickih nauka.

DS i SRS do sada nisu mogle da formiraju savez i sruse Kostunicu zato sto je on svakoj od te dve stranke ponaosob blizi nego sto su te stranke medjusobno bliske.

Analiticari smatraju da su DS i SRS ona vrsta prirodnih protivnika koji se udaljeni jedni od drugih jer se nalaze na krajnjim granicama politickog spektra, a medjusobni animozitet služi interesima Kostunicine manjinske vlade.

"Manjinske vlade mogu dugo da traju kada im je suprotstavljena podeljena opozicija", kaze Stojkovic.

Djordje Vukadinovic, urednik magazina "Nova srpska politicka misao", slaze se sa ovom konstatacijom.

"DS i SRS deluju mnogo uverljivije kada se napadaju medjusobno nego kada zaostravaju kurs prema vladi", rekao je za IWPR.

Na kraju, Kostunica je opstao i zahvaljujuci tome sto je uspeo da spreči unutrasnje konflikte cetiri partije koje cine njegovu koalicionu vladu.

Pored njegove Demokratske stranke Srbije, DSS, stranke desnog centra, tu su i monarhisticki Srpski pokret

obnove, SPO, desnicarska Nova Srbija, NS, i prozapadna stranka G17 Plus.

Kostunicina vlada formirana je pocetkom marta prosle godine kao manjinska vlada koju su podrzavali socijalisti, stranka Slobodana Milosevica, trenutno na sudjenju u Hagu.

Podrska socijalista i cinjenica da nije na pocetku ozbiljnije popravila stanje u ekonomiji narusili su popularnost Kostunicine vlade desnog centra.

Od tada, medjutim, Kostunica je uspeo da napravi preokret zahvaljujuci izrucenju haskih optuzenika.

Mada nije uspeo da unapredi ekonomiju, velika su ocekivanja da ce pozitivna ocena u studiji o izvodljivosti doprineti poboljsanju ekonomskih prilika u zemlji.

"Time je izbegnuta ozbiljnija konfrontacija sa Briselom i Vasingtonom po pitanju Haga, a pritom je, ipak, sacuvana i poneka mrvica nacionalnog dostojanstva", rekao je Vukadinovic za IWPR.

Ulazak Srbije u proces integracije sa EU mogao bi da otupi i udarce Demokratske stranke, DS, ciji predsednik Boris Tadic cesto optuzuje Kostunicu da je isuvise mali napredak Srbije na putu ka Evropi.

Neki analiticari cak procenjuju da bi pocetak tog procesa mogao da snaznije priblizi Tadica i Kostunicu.

Paradoksalno je da se kao stabilizirajuci faktor vlade pojavio i drastican pad njenog rejtinga kao i rejtinga stranaka koje je cine ponaosob.

Kako poverenje vladi ne dostize ni dvadeset odsto, sve stranke koje je cine, osim Kostunicine, strahuju da na sledecim izborima ne bi mogle da predju cenzus od pet odsto osvojenih glasova i udju u parlament. To se odnosi i na socijaliste koji podrzavaju vladu spolja.

Po misljenju Zorana Lutovca, politikologa, clana opozicione Demokratske stranke, DS, to je ujedno i jedini interes za opstanak vlade koja nije ujedinjena ni programski ni po ciljevima koalicionih partnera. "Odrzava ih na okupu strah od prevremenih izbora", rekao je on za IWPR.

Taj strah pojacao je unutrasnju koheziju do te mere da su se poslanici Srpskog pokreta obnove, SPO, u trenutku kada se njen lider Vuk Draskovic okrenuo protiv vlade, u velikoj vecini suprotstavili svojoj partiji i ostali lojalni Kostunici. Ovaj sukob jos uvek traje unutar stranke.

Neki analiticari, prirodno, veruju da mirni dani za Kostunicinu vladu, ipak, ne mogu potrajati. Lutovac kaze da "pozitivna ocena studije o izvodljivosti predstavlja samo mali korak u smeru u kom se krecemo". On je dodao da ima mnogo neresenih pitanja kao sto je buducnost Kosova i resavanje odnosa sa Crnom Gorom.

Kostunica je, medjutim, optimista da ce pozitivna studija o izvodljivosti otvoriti nove mogucnosti za njegovu vladu. "Mnoge stvari ce pokrenuti studija o izvodljivosti", tvrdi on za IWPR.

Zeljko Cvijanovic je glavni i odgovorni urednik beogradskog nedeljnika "Evropa".

Location: Kosovo

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/srbija-zeleno-svetlo-evropske-unije-beogradu>